

Anna Cychnerska
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5539-4401>
e-mail: koryan@umk.pl

Intensywność w języku serbskim i ukraińskim

Intensity in Serbian and Ukrainian

Abstrakt

Artykuł zawiera porównanie dwóch języków słowiańskich – serbskiego i ukraińskiego – pod względem dystrybucji formantów wyrażających kategorię intensywności. W analizie, w której zastosowano metodologię o podstawach semantycznych, uwzględniono derywaty z formantami wzmacniającymi znaczenie podstawy słotwórczej. Wyniki badań wykazały, że między językami występują dość wyraźne różnice w odniesieniu do zakresu łączliwości formantów z bazą słotwórczą leksemów pochodnych, natomiast podobieństwa dotyczą przede wszystkim łączliwości formantów obcego pochodzenia.

Słowa kluczowe: język serbski, język ukraiński, słotwórstwo, intensywność, derywat, formant, dystrybucja

Abstract

The article compares two Slavic languages – Serbian and Ukrainian – in terms of the distribution of formants expressing the intensity category. The analysis, in which the semantic word-formation methodology was applied, concerns derivatives with formants strengthening the meaning of word-formation roots. Findings showed that between the two languages there are quite clear differences in connectivity of formants with word-formation roots of derivative lexemes, while similarities concern primarily the distribution of formants of foreign origin.

Keywords: Serbian, Ukrainian, word-formation, intensity, derivative, formant, distribution

Przedmiotem analizy jest porównanie sposobów wyrażania kategorii intensywności w języku serbskim i ukraińskim. Głównym założeniem przyjętego modelu badania jest uznanie semantyczno-syntaktycznej odpowiedniości struktury zdania i derywatu słotwórczego oraz zastosowanie kierunku opisu od treści ku formie. Derywat słotwórczy traktowany jest jako struktura morfemiczna o znaczeniu sumarycznym. Tworzą ją co najmniej

dwa pojęcia – ogólne i szczegółowe, których wykładnikami są odpowiednio formant słowotwórczy i podstawa słowotwórcza (Maldjewa 2009, 2013).

W opisie znaczenia leksemów pochodnych stosuje się te same kategorie semantyczne, co w opisie zdania. Jak pisze Viara Maldjewa, istotne jest oddzielenie sumarycznego znaczenia słowotwórczego derywatu od jego globalnego znaczenia leksykalnego, co z kolei umożliwia ustalenie występujących między nimi relacji (Maldjewa 2009).

Intensywność (*intens*) jest rozumiana jako predykat relacyjny II rzędu w strukturach predykatowo-argumentowych z różnym stopniem eksplicytacji składników struktury wewnętrznej. Treść kategorii intensywności to abstrakcyjne ilościowe określenie cechy wynikające z porównania obiektów, które daną cechą posiadają. W przypadku intensywności absolutnej zestawia się przynajmniej dwa obiekty i stwierdza się obecność w nich cechy w równym, niższym lub wyższym stopniu. Przy intensywności relacyjnej porównuje się obiekt lub obiekty z abstrakcyjną normą danej cechy dla danych obiektów. Poprawność analizy derywatów słowotwórczych należących do kategorii intensywności weryfikują parafrazy:

a) intensywność absolutna (stopień absolutny):

- ‘taki x, który + wyrażenie o treści predykatywnej, którego wykładnikiem jest temat + wyżej/niżej od normy’ (jeśli jest otwarta pozycja),
- ‘wyrażenie o treści predykatywnej, którego wykładnikiem jest temat + który jest wyższy/niższy od normy’ (jeśli brak otwartej pozycji),

b) intensywność względna (stopień relacyjny):

- ‘taki x, który jest bardziej/najbardziej + wyrażenie o treści predykatywnej, którego wykładnikiem jest temat + od x/wśród x’ (jeśli jest otwarta pozycja),
- ‘bardziej/najbardziej + wyrażenie o treści predykatywnej, którego wykładnikiem jest temat’ (jeśli brak otwartej pozycji) (Maldjewa, Cychnerska, Karasiński, Cychnerski 2020).

Przed przystąpieniem do konfrontatywnej analizy słowotwórczej dwóch języków słowiańskich, a co za tym idzie w dużej mierze dziedziczących wspólne morfemy leksykalne i gramatyczne, w tym słowotwórcze, oraz mających wspólne źródło zapożyczeń afiksów z języków niesłowiańskich, należało postawić wstępną hipotezę, że w ujęciu synchronicznym nie będzie między nimi radykalnych różnic w sposobie wyrażania wybranej do opisu kategorii. Szereg formantów słowotwórczych ze znaczeniem intensywności jest taki sam w obu językach. Co oczywiste, i w serbskim, i w ukraińskim występują podobieństwa z zakresu mechanizmów tworzenia leksemów pochodnych. Różnice między językami mogą dotyczyć, po pierwsze, postaci fonologicznej formantów słowotwórczych (ich budowy), po drugie, dystrybucji

poszczególnych afiksów i zakresu ich wariantywności, po trzecie, znaczenia semantycznego afiksów w ramach omawianej kategorii i, po czwarte, obecności/braku pewnych afiksów intensywności w drugim języku.

Prezentowany materiał został przygotowany na podstawie słowników języka serbskiego (Stewanović, Marković, Matić, Rogić, Peszikan, Gortak-Premk, Wujanić, Kowaczewić 1967–1996; Klajn 1992; Nikolić 2000; Wujaklija 2004; Wujanić 2007) i ukraińskiego (Klimenko, Karpiłowska, Karpiłowski, Nedožym 1998; Poljuga 2001) oraz monografii z zakresu słotwórstwa (serb. Stewanović 1964; Klajn 2002; Radović-Teszić 2002; ukr. Žovtobrjuch 1979; Bezpojaso, Horodenska 1987; Horpynycz 1999; Pljuszcz 2005).

Kategorię intensywności w serbskich i ukraińskich derywatach słotwórczych mogą wyrażać formanty prefiksalne, w tym prefiksarno-postfiksalne¹, oraz formanty sufiksalne. W badaniu za Markiem Wiśniewskim przyjęto, że podstawą derywacyjną jest najdłuższa postać leksemu, przy czym nie musi to być jego forma podstawowa (Wiśniewski 2005: 11). W artykule przedstawiono wyniki analizy leksemów pochodnych z przedrostkami lub prefiksoidami wzmacniającymi znaczenie podstawy słotwórczej ('intensywność plus').

Zarówno w serbskich, jak i ukraińskich derywatach słotwórczych, kategorię intensywności wyrażają formanty obcego pochodzenia – serb. i ukr. *arhi-lapxi*, *ekstra-lekcmna-*, *super-lycnep-*, *ultra-lyubmpa-* i *hiper-lyinep*². Ich znaczenie maksymalnie wzmacnia znaczenie bazy słotwórczej derywatu, którą może być rzeczownik lub przymiotnik. W słownikach obu języków leksemy z wymienionymi prefiksami zapożyczonymi są stosunkowo nieliczne i łączą się głównie z podstawami zapożyczonymi lub z podstawami, które są kalką z języków obcych, np. serb. *hiperinflacija* 'hiperinflacja', *hipermoderan* 'hipernowoczesny', *supersila* 'supersiła, siła powyżej normy', *ekstraklasa* 'ekstraklasa', ukr. *гіпервітаміноз* 'hiperwitaminoza', *супереліта* 'superelita', *екстраформа* 'ekstraforma'³. Takie leksemy pochodne najczęściej należą do leksyki specjalistycznej.

¹ Struktury prefiksarno-postfiksalne występują w języku ukraińskim, podobnie jak w polskim, rosyjskim czy bułgarskim. W języku serbskim hasła słownikowe lokują morf *se* w postpozycji, natomiast w tekstach może on wystąpić zarówno w postpozycji, jak i w prepozycji w stosunku do czasownika.

² Formanty *арху-лаpxи-*, *екстра-лекcmна-*, *супер-лсyneп-* tworzą również leksemy pochodne w innych kategoriach słotwórczych.

³ Derywaty słotwórcze z obcymi przedrostkami intensywności również współcześnie często są w całości zapożyczane z języka pierwszego, a następnie dostosowywane do reguł fonetycznych, gramatycznych i ortograficznych języka drugiego, por. serb. *екстрафajн* 'szczególnie, wyjątkowo delikatny, finezyjny', *екстрацуг* 'nadzwyczajny, specjalny pociąg' z niem. *ekstra fajn*, *ekstra Zug* (Wujaklija 2004).

W standardzie serbskim zapożyczone prefiksy intensywności tylko w niewielkim stopniu rozszerzyły łączliwość na podstawy rodzime, np. *superženstven*, ‘superkobiocy’, *ultradesničar* ‘ultraprawicowiec’, *ultravisok* ‘ultrawysoki’ (por. Klajn 1992). Co ciekawe, słowniki serbskie (serbsko-chorwackie) rejestrują leksemy pochodne z formantem *arhi-* wyrażającym intensywność wyłącznie z podstawami rodzimymi, rzeczownikowymi i przymiotnikowymi, np. *arhilažov* ‘kłamca w najwyższym stopniu’, *arhilopov* ‘złodziej w najwyższym stopniu’, *arhiglup* ‘głupi w najwyższym stopniu’, *arhizao* ‘zły w najwyższym stopniu’.

Więcej niż w słownikach przykładów derywatów z obcymi prefiksami intensywności można znaleźć w serbskich i ukraińskich monografiach z zakresu słowotwórstwa, np. ukr. *архішахрай* ‘arcyoszust’, *архіреакціонер* ‘reakcjonista w najwyższym stopniu’, *архікорисний* ‘korzystny w najwyższym stopniu’, *архіобережний* ‘ostrożny w najwyższym stopniu’, *гіперкомплексний* ‘kompleksowy w najwyższym stopniu’, *суперсучасний* ‘współczesny w najwyższym stopniu’ *суперчистий* ‘czysty w najwyższym stopniu’, *ультраструктура* ‘ultrastruktura’, *ультрастійкий* ‘stabilny w najwyższym stopniu’, *ультрамодний* ‘modny w najwyższym stopniu’ (por. Bezpojasko, Horodens’ka 1987; Pljuszcz 2005) i serb. *суперпиринач* ‘superryż’, *суперефикасан* ‘superskuteczny’, *супербактерија* ‘superbakteria (o bakterii odpornej na antybiotyki, które są dla niej pożywieniem)’, *ультрапрозрачан* ‘ultraprzeczroczysty’, *ультракористан* ‘ultrakorzystny’, *хипербогаташ* ‘hiperbogacz’, *хипердосадан* ‘hipernudny’ (por. Radović-Teszić 2002; Cychnerska 2018). Jeśli chodzi o język serbski, warto zaznaczyć, że przykłady leksemów pochodnych z formantami oznaczającymi intensywność cechy w najwyższym stopniu, choć są powszechne w środkach masowego przekazu oraz w mediach społecznościowych i reklamach, należą do języka potocznego i słowniki ich obecnie nie rejestrują. Część takich leksemów pochodnych powstaje okazjonalnie i stosunkowo szybko przestaje być używana, inne są dość powszechnie stosowane (Radović-Teszić 2002).

W obu językach repertuar rodzimych czy ogólnosłowiańskich prefiksów, wyrażających intensywność w najwyższym stopniu lub ponad miarę, jest bardzo bogaty. Co oczywiste, różnice między serbskimi i ukraińskimi formantami dotyczą dystrybucji i w związku z tym według tego kryterium będą one klasyfikowane. Wstępnie wydzielono następujące typy łączliwości:

- 1) łączliwość z podstawami rzeczownikowymi, przymiotnikowymi i czasownikowymi,
- 2) łączliwość z podstawami rzeczownikowymi i przymiotnikowymi,
- 3) łączliwość z podstawami rzeczownikowymi i czasownikowymi,
- 4) łączliwość z podstawami przymiotnikowymi i czasownikowymi,

- 5) łączliwość z podstawami rzeczownikowymi,
- 6) łączliwość z podstawami przymiotnikowymi,
- 7) łączliwość z podstawami czasownikowymi.

W kategorii ‘intensywność plus’ największą klasę derywatów stanowią leksemy odczasownikowe. Do tej grupy należą również w języku ukraińskim struktury prefiksально-postfiksalne, a w przypadku języka serbskiego derywaty prefiksalne z obligatoryjnym morfem *se*.

Porównując liczbę prefiksów w obu językach, można stwierdzić, że znaczenie intensywności do derywatu słowotwórczego może wnieść znacznie więcej prefiksów ukraińskich niż serbskich. Z ukraińskich przedrostów łączących się z podstawami czasownikowymi należy wymienić formanty:

від-, np. *відтанцювати* ‘wytańczyć się’ (‘tańczyć tak intensywnie, żeby zaspokoić ochotę tańczenia, nadrobić zaległości w tańczeniu’), *відбатожити* ‘intensywnie wychłostać kogoś batem’, *відлунцювати* ‘mocno pobić kogoś’,

на-, np. *нагодувати* ‘nakarmić’, *напоїти* ‘napoić’ – w znaczeniu ‘zaspokoić całkowicie czyjś głód, pragnienie’, *начистити* ‘wyczyścić’ (użycie potoczne) – w znaczeniu ‘starannie, dobrze coś wyczyścić’,

об-, np. *обгодувати* ‘nakarmić’, *обпоїти* ‘napoić’ – znaczenie formantu – ‘nadmiernie nakarmić, napoić kogoś’, podobnie jak formant **пере-** w derywatach *перепоїти*, *перегодувати*,

пере-, np. *перетанцювати* ‘tańczyć lepiej’, *перескакати* ‘skakać lepiej’, *переграти* ‘grać lepiej’ – dokładne znaczenie formantu to ‘wyprzedzić lub pokonać kogoś w robieniu czegoś’, *перегаласувати* ‘hałasować bardziej niż ktoś inny’, *перебоятися* ‘bać się bardziej niż ktoś inny’; *перепоїти* ‘napoić’, *перегодувати* ‘przekarmić’ – znaczenie synonimiczne do prefiksu **об-** – ‘nadmiernie nakarmić, napoić kogoś’; *пересушити* ‘przesuszyć coś za bardzo, więcej niż trzeba’, *пересолодити* ‘przesłodzić’, *пересолити* ‘przesolić’, *переповнити* ‘przepelnić’, *перевтомити* ‘zmęczyć się bardzo’,

про-, np. *просолити* ‘przesolić’, *просмажити* ‘przygrzać’ (w przenośnym znaczeniu, np. o słońcu),

роз-, np. *розхвалити* ‘mocno chwalić’, *розцілювати* ‘mocno całować’.

Listę uzupełniają odczasownikowe derywaty prefiksально-postfiksalne:

в- + -ся, np. *вдуматися* ‘zamyślić się, zagłębić się w myślach’, *вслухатися* ‘wsłuchać się’, *вчитатися* ‘wczytać się’,

ви- + -ся, np. *виговоритися* ‘rozgadać się’,

за- + -ся, np. *загратися* ‘bardzo wciągnąć się w grę, zabawę’, *заслухатися* ‘zasłuchać się’,

на- + -ся, np. *насмятися* ‘bardzo/mocno naśmiać się’, *надивуватися* ‘bardzo/mocno dziwić się’,

при- + **-ся**, np. *прислушуватися* ‘przysłuchiwać się’, *принюхатися* ‘mocno wąchać coś’ ze znaczeniem intensywności wykonywania czynności, podobnie jak **в-** + **-ся**.

W języku serbskim w kategorii intensywności wyróżnia się, wliczając struktury z morfemem *se*, zaledwie cztery typy prefiksalnych derywatów z podstawą czasownikową:

за-, np. *zasesti* ‘zasiedzieć się’ – ‘wykonać czynność bardziej niż trzeba’,

за- + **se**, np. *začitati se* ‘zaczytać się’, *zagledati se* ‘zapatrzeć się’ ‘wykonywać czynność bardzo intensywnie’,

раз- (**рас-**), np. *razbuditi* ‘rozbudzić (bardziej)’, *raširiti* ‘rozszerzyć (bardziej)’, *rashladiti* ‘ochłodzić (bardziej)’,

раз- (**рас-**) + **se**, np. *rasplakati se* ‘rozplakać się (bardziej)’, *raspevati se* ‘rozśpiewać się (bardziej)’, *razvikati se* ‘rozkrzyczeć się (bardziej)’.

Zarówno formanty **раз-** (**рас-**), jak i **раз-** (**рас-**) + **se**, wprowadzają do leksemu pochodnego informację o tym, że wykonanie danej czynności przybierało na intensywności od momentu jej rozpoczęcia.

Znacznie skromniej prezentuje się klasa derywatów, w których formanty intensywności mogą łączyć się z podstawami rzeczownikowymi i przymiotnikowymi. Taką dystrybucję mają ukraińskie przedrostki:

над- – w derywatach odrzeczownikowych – *надвартість* ‘nadwartość, wartość powyżej normy’, *надвиробництво* ‘nadprodukcja’, w tym również w derywatach o strukturze prefiksально-sufiksальной *надпрограмний* ‘nadprogramowy’, *надкошторисний* ‘taki, który przekracza kosztorys’ i w derywatach odprzymiotnikowych – *надвисокий* ‘wysoki ponad miarę’, *надглибокий* ‘głęboki ponad miarę’, *наддовгий* ‘długi ponad miarę’, *надзвичайний* ‘nadzwyczajny’.

пре- – w derywatach odprzymiotnikowych – *прехороший* ‘bardzo dobry’, *пречудовий* ‘przecudowny’, *пребагатий* ‘bogaty ponad miarę, zbyt bogaty’. Jeśli idzie o derywaty z tym formantem i podstawą rzeczownikową, ich liczba jest bardzo ograniczona. Są to jednostkowe użycia, np. *пречудо* ‘nadzwyczajne piękno’.

Ten sam typ dystrybucyjny reprezentuje serbski prefiks *vele-*⁴. Derywaty z tym formantem są stosunkowo rzadkie, np. z podstawą rzeczownikową – *velemajstor* ‘arcymistrz’, *veleizdaja* ‘zdrada najwyższej rangi’, czy

⁴ W serbskiej i chorwackiej literaturze przedmiotu *vele-* uznaje się za prefiks lub prefiksoid. Pozostaje to w związku z typem podstawy słotwórczej, od której tworzony jest leksem pochodny, por. różne ujęcia w: Barić 1980, Babić 2002, Stewanović 1964, Radović-Teszić 2002 oraz Klajn 2002.

z podstawą przymiotnikową – *velevažan* ‘bardzo ważny’, *veleuman* ‘bardzo mądry’, *veleučan* ‘bardzo uczony’.

Łączliwość ograniczoną do podstaw przymiotnikowych mają ukraińskie prefiksy/prefiksoidy:

все-, np. *всемогутній* ‘wszechmocny’, *всезмогучий* ‘wszechmogący’, *всесильний* ‘silny ponad miarę’ – znaczenie ponad miarę tego, co oznacza podstawa,

най-, np. *найдокладніший* ‘najdokładniejszy’, *наймолодший* ‘najmłodszy’, *найвідважніший* ‘najodważniejszy’, *найбільший* ‘największy’ (stopień najwyższy przymiotników) – znaczenie prefiksu to przejawianie się cechy z podstawy słowotwórczej w największym stopniu,

понад-, który jest synonimem formantu **над-**, mającego nieco szerszą dystrybucję, por. *надплановий* i *понадплановий* ‘ponadplanowy’, *надбюджетний* i *понадбюджетний* ‘taki, który przekracza przewidziany budżet – znaczenie prefiksu – ‘więcej niż to, co oznacza podstawa’⁵.

Większy zakres dystrybucyjny w kategorii intensywności, czyli możliwość tworzenia derywatów słowotwórczych z podstawami rzeczownikowymi, przymiotnikowymi i czasownikowymi, mają serbskie formanty:

над- (нат-) – derywaty odrzeczownikowe – *натчовек* ‘nadczłowiek’, *натсила* ‘siła ponad miarę’, *натпланов* ‘ponadplanowy’; derywaty odprzymiotnikowe – *натпросећан* ‘ponadprzeciętny’, *натхрабар* ‘bardziej niż odważny’; derywaty odczasownikowe – *надгласити* ‘pokonać kogoś/coś głosem lub dźwiękiem’, *надвикати* ‘przekrzyczeć kogoś/coś’, *надговорити* ‘pokonać kogoś (w umiejętności mówienia, długości wypowiedzi) itp.’,

пре- – derywaty odrzeczownikowe – *препријателј* ‘wielki przyjaciel’, *препамет* ‘bardzo dobra pamięć’, *пресјај* ‘wielki blask’; derywaty odprzymiotnikowe – *прелеп* ‘przepiękny’, *преоштар* ‘zbyt ostry’, *пресрећан* ‘przeszczęśliwy, bardzo szczęśliwy’, *претежак* ‘zbyt ciężki’; derywaty odczasownikowe – *пренаселити* ‘przeludnić’, *препунити* ‘przepełnić’, *прекувати*, *преварити* – obydwa czasowniki oznaczają ‘gotować coś zbyt długo’,

нај- – derywaty odrzeczownikowe (używane w języku potocznym, pozostające poza normą literacką), np. *најплаћа* ‘najlepsze wynagrodzenie’, *најфилм* ‘najlepszy film’ (por. Klajn 2002: 185), derywaty odprzymiotnikowe – *најпаметнији* ‘najmądrzejszy’, *најманји* ‘najmniejszy’, *најmoderniji* ‘najnowocześniejszy’, *најслађи* ‘najśłodszy’ (regularne stopniowanie przymiotnika,

⁵ Funkcjonowanie w języku synonimicznych derywatów słowotwórczych nie musi pociągać za sobą równej częstotliwości ich użycia, np. z dwóch leksemów pochodnych *надлімітний* i *понадлімітний* ‘taki, który jest powyżej przewidzianego limitu’ – *понадлімітний* jest często stosowany, natomiast *надлімітний* marginalnie występuje w zasobach internetu.

stopień najwyższy, stanowią najliczniejsze przykłady w tej kategorii); derywaty odczasownikowe – zaledwie dwa w standardzie serbskim – *najželeti* ‘chcieć najbardziej’ i *najvoleti* ‘lubić/kochać najbardziej’.

Wyłącznie z podstawami rzeczownikowymi łączą się dwa serbskie przedrostki – **preko-** i **van-**. Przykładowe derywaty z tymi prefiksami to *prekoman* ‘taki, w którym dana cecha ujawnia się ponad ustaloną normę, zbyt silny, zbyt mocny’, *prekoplanov* ‘ponadplanowy’, *prekodužan* ‘nadobowiązkowy’ i *vanplanski* ‘ponadplanowy’ – jednostkowy przykład w kategorii intensywności.

Pozostały typ dystrybucyjny – łączliwość z podstawami przymiotnikowymi i czasownikowymi, reprezentuje ukraiński prefiks intensywności **za-**. Od podstaw przymiotnikowych rodzimych i zapożyczonych utworzone są np. derywaty *задовгий* ‘zbyt długi’, *завеликий* ‘za duży’, *заздоровий* ‘zbyt wielki’ (użycie potoczne), *заделікатний* ‘zbyt delikatny’, *заінфантільний* ‘zbyt infantylny’. Takie struktury derywacyjne powszechnie funkcjonują też w literaturze pięknej (por. Pljuszcz 2005). Przykładowa łączliwość tego formantu z podstawami czasownikowymi to *заговорити* ‘zmęczyć rozmową’, *загодувати* ‘przekarmić kogoś, nakarmić ponad stan’, *засмикати* ‘zameczyć kogoś intensywnie’ (w przenośnym znaczeniu i w potocznym użyciu, nawet z negatywnym zabarwieniem) czy wreszcie *залікувати* ‘zaleczyć’ – nie w znaczeniu finitywnym ‘wyleczyć do końca’, lecz z zabarwieniem intensywności i dodatkowo złej jakości wykonywania czynności oznaczonej w podstawie derywatu – ‘leczyć tak (dość nieumiejętnie), że doprowadziło się do niepożądanego stanu lub śmierci’.

Jak wynika z przedstawionego materiału, z podanych typów dystrybucji formantów prefiksalnych ‘intensywność plus’ tylko typ oznaczony cyfrą 3, czyli łączliwość z podstawami rzeczownikowymi i czasownikowymi, nie występuje ani w języku serbskim, ani w języku ukraińskim. W języku ukraińskim w kategorii intensywności brak ponadto prefiksalnych derywatów ze znaczeniem ‘powyżej normy’ tworzonych tylko od rzeczowników. Żaden też z prefiksalnych formantów intensywności nie ma możliwości łączenia się z trzema typami podstawy słowotwórczej – z rzeczownikami, przymiotnikami i czasownikami. W języku serbskim brak natomiast derywatów, w których prefiksy intensywności tworzą derywaty słowotwórcze wyłącznie z podstawami przymiotnikowymi, oraz mających możliwość łączliwości zarówno z przymiotnikiem, jak i z czasownikiem w podstawie słowotwórczej (por. tab. 1).

Tabela 1. Typy dystrybucyjne w języku serbskim i ukraińskim

Typ dystrybucyjny	Język ukraiński	Język serbski
łączliwość z podstawami rzeczownikowymi, przymiotnikowymi i czasownikowymi	–	<i>nad-</i> (<i>nat-</i>), <i>naj-</i> , <i>pre-</i>
łączliwość z podstawami rzeczownikowymi i przymiotnikowymi	<i>над-, пре-</i>	<i>vele-</i>
	<i>архи-, гіпер-, екстра-, супер-, ультра-</i>	<i>arhi-, ekstra-, hiper-, super-, ultra-</i>
łączliwość z postawami rzeczownikowymi i czasownikowymi	–	–
łączliwość z podstawami przymiotnikowymi i czasownikowymi	<i>за-</i>	–
łączliwość z podstawami rzeczownikowymi	–	<i>preko-, van-</i>
łączliwość z podstawami przymiotnikowymi	<i>все-, най-, понад-</i>	–
łączliwość z podstawami czasownikowym	<i>в- + -ся, від-, за- + -ся, на-, на- + -ся, об-, пере-, при- + -ся, про-, роз-</i>	<i>raz-</i> (<i>ras-</i>), <i>raz-</i> (<i>ras-</i>) + <i>se</i> , <i>za-</i> , <i>za-</i> + <i>se</i>

Literatura

- Babić S. (2002): *Tvorba riječi u hrvatskome književnome jeziku*. Zagreb.
- Barić E. (1980): *Imeničke složenice neprefiksalne i nesufiksalne tvorbe*. Zagreb.
- Bezpojaszko O.K., Horodens'ka K.G. (1987): *Morfemika ukrajins'koji mowy*. Kyjiv.
- Cychnerska A. (2018): *Wyrażanie intensywności w językach serbskim i macedońskim*. Online: <file:///C:/Users/ancyc/AppData/Local/Temp/1694-10716-1-PB.pdf>, dostęp: 01.03.2022.
- Horpynycz V.O. (1999): *Suczasnna ukrajins'ka mowa. Morfemika. Słowotwir. Morfologhija*. Kyjiv.
- Klajn I. (1992): *Recznik nowih reczi*. Novi Sad.
- Klajn I. (2002): *Tvorba reczi u sauremenom srpskom jeziku*. T. 1. Beograd.
- Klimenko N.F., Karpilows'ka Je.A., Karpilows'kij W.S., Nedozym T.I. (1998): *Słownik afiksálnych morfem ukrajins'koji mowy*. Kyjiv.
- Maldjewa V. (2009): *Gramatyka konfrontatywna bułgarsko-polska*. T. 9: *Słowotwórstwo*. Warszawa.
- Maldjewa V. (2013): *Składniowy model synchronicznego opisu – podstawy i zastosowanie*. Online: <file:///C:/Users/ancyc/AppData/Local/Temp/651-2521-1-SM-2.pdf>, dostęp: 01.03.2022.
- Maldjewa V., Cychnerska A., Karasiński A., Cychnerski T. (2020): *A comparative study of word-formation in Balkan languages*. Toruń.
- Nikolić M. (2000): *Obratni recznik srpskoga jezika*. Beograd.
- Pljuszcz M.Ja. (2005): *Gramatyka ukrajins'koji mowy. Morfemika. Słowotwir. Morfologhija*. Cz. 1. Kyjiv.

- Poljuga L.M. (2001): *Słownik ukrajins'kich morfem*. L'wiv.
- Radović-Teszić M. (2002): *Imenice s prefiksima u srpskom jeziku*. Beograd.
- Stewanović M. (1964): *Savremeni srpskohrvatski jezik*. Beograd.
- Stewanović M., Marković S., Matić S., Rogić P., Pešikan M., Gortak-Premk D., Wujanić M., Kowaczewić S. (1967–1996): *Rečnik srpskohrvatskoga književnog jezika*. Novi Sad.
- Wiśniewski M. (2005): *Dystrybucyjne właściwości odprzymiotnikowych nazw cech we współczesnej polszczyźnie*. Toruń.
- Wujaklija M. (2004): *Leksikon stranih reči i izraza*. Beograd.
- Wujanić M. (red.) (2007): *Rečnik srpskog jezika*. Novi Sad.
- Žovtobrjuch M.A. (red.) (1979): *Słowotwir sučasnoji ukrajins'koji mowy*. Kyjiv.